

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА ІМ. І. КРИП'ЯКЕВИЧА НАН УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У ПЕРЕМИШЛІ
ЦЕНТР СХІДНОСВРОПЕЙСЬКИХ НАУКОВИХ СТУДІЙ

**НАУКА І ОСВІТА УКРАЇНИ В УМОВАХ
РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ:
ВИКЛИКИ ТА ЗАВДАННЯ
В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

Том II

**За редакцією:
*Василь Льницький, Микола Галів***

Київ – Дрогобич – Львів – Запоріжжя – Переяслав – Ужгород – Перемишль

УДК 001+37](477)«364»(08)
ББК 74.04я43
Н 34

Наука і освіта України в умовах російсько-української війни: виклики та завдання в контексті національної безпеки. Том II / [Ред.: В. Ільницький, М. Галів]. Київ – Дрогобич – Львів – Переяслав – Ужгород – Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2024. 282 с.

ISBN 978-617-554-241-5

Видання містить матеріали, що лягли в основу доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Наука і освіта України в умовах російсько-української війни: виклики та завдання в контексті національної безпеки». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях історичних, філологічних, педагогічних, мистецтвознавчих, суспільних, природничих наук та здоров'я людини. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів, вчителів.

УДК 001+37](477)«364»(08)
ББК 74.04я43

Редакційна колегія:

д-р пед. н., проф. **М. Галів**; д-р філол. н., проф. **І. Зимомря**; канд. філол. н., доц. **І. Дмитрів** (відповідальний секретар); д-р іст. н., проф. **В. Ільницький**; д-р іст. н., проф. **Ю. Каганов**; д-р іст. н., проф. **В. Качмар**; д-р іст. н., проф. **В. Коцур**; д-р іст. н., проф. **І. Соляр**; д-р іст. н., проф. **С. Степень**.

Рецензенти:

д-р іст. н., проф. Віталій Тельвак
д-р педагогічних наук, проф. Олена Невмержицька

© Автори, 2024
© В. Ільницький, 2024
М. Галів, 2024
© Гельветика, 2024

ЗМІСТ
ІСТОРИЧНІ НАУКИ. ФІЛОЛОГІЯ

Арістова А. «Велика українська енциклопедія»: енциклопедистика на інформаційному фронті.....	8
Біла С. Наративне відеоінтерв'ю як інструмент для вивчення теми «російсько-українська війна» у закладах середньої, передвищої та вищої освіти	12
Білокопитова М. Дослідження випадків використання <i>will</i> в умовних реченнях першого типу в <i>if-clause</i>	18
Білокопитова М. Функціональний аналіз та випадки використання часу Future in the Past в англійській мові.....	21
Бойчук А., Ніколасв С. Оборона Маріуполя (березень – травень 2022 р.) у висвітленні польського інформаційно-аналітичного порталу Defence24.....	25
Веденєєв Д. Інституалізація воєнно-історичного дослідження російсько-української війни (у Збройних Силах України).....	29
Галик В. «Встане славна мати Україна, щаслива і вільна, від Кубані аж до Сяну-річки одна, нероздільна»: Іван Франко про майбуття України.....	33
Галів М. Роль освіти у післявоєнній відбудові Республіки Корея (друга половина ХХ ст.): уроки для України.....	40
Галів М., Ільницька Н. Проблеми і перспективи розвитку освіти у Республіці Хорватія.....	45
Галів М., Карпенко О. Геноцидний характер викрадення українських дітей російськими окупантами: за матеріалами ЗМІ (2022–2024).....	49
Глібіщук М. Селянознавчі студії як важливий напрям вивчення історії України у роки першої світової війни і революції (1914–1921).....	54
Гриник Л. Інформування українців про початок повномасштабного вторгнення (на основі матеріалів інтернет-видання «Української правди»).....	57
Гриник Л. Програмові ідеї ОУН щодо виховання молоді у другій половині 40-х рр. ХХ століття.....	61
Гриценко Г., Яцула Є.-П. Українсько-британські відносини в культурно-історичному контексті (2022–2023).....	65

Дворянин П. Правове становище внутрішньо переміщених осіб у висвітленні українських ЗМІ (2014–2022).....	69
Льницький В., Галалай Ю. Сучасна російсько-українська війна на шпальтах «The British Army Review» (2022–2024).....	73
Зінкевич Я., Коцур Л. Політика увічнення пам'яті загиблих воїнів-медиків під час російсько-української війни 2014–2022 рр.	80
Калінічева Г. Українські архіви та архівна наука в умовах російсько-української війни	85
Каліщук О. «Мазепинці», «петлюрівці», «бандерівці» як маркери гібридної війни Росії	90
Корновенко Л. Корновенко С. Мовна політика в Україні: історичні уроки довоєнного часу (1991–2014 рр.).....	93
Костюк П. Між навчанням і безпекою: право на освіту в умовах війни та виклики для приватної школи.....	97
Лупак М. Академічна співпраця українських науковців з інституціями Сполученого Королівства як фактор протидії російській дезінформації під час російсько-української війни.....	102
Мазурчак Л. Медична опіка в лавах Української Повстанської Армії: досвід Українського Червоного Хреста (1943–1945).....	105
Марченко Я. Мілітаризація освіти в тимчасово окупованому Росією Кримському півострові (2014–2023).....	109
Медвідь О. Іноземні військові формування в складі Збройних сил України в російсько-українській війні.....	112
Мельник Н. Студентство та шахи: відродження шахових традицій у Львівському університеті під час повномасштабної російсько-української війни (2022–2024).....	115
Мрака І. Історичні знання в освітньо-виховній роботі армії II Речі Посполитої (1921–1939).....	119
Муравський О., Шолота К. Тимчасове переміщення закладів вищої освіти у роки російсько-української війни.....	124
Попп Р. Світові акції всесвітнього конгресу українців у підтримці України у боротьбі проти російської агресії.....	128
Пуйда Р. Руїнування окупантами освітньої інфраструктури в Україні у роки повномасштабного вторгнення.....	132
Ситник О., Зубкович О. Переосмислення витоків російсько-української війни на початку ХХІ століття.....	135

Торczyk W. Walka systemów politycznych w Starożytnej Grecji w wizji Ksenofonta Ateńczyków.....	139
Улько С. Книга як соціокультурний феномен.....	142
Фесан В. Актуальність віртуальних (цифрових) музеїв під час війни.....	144

ПЕДАГОГІКА. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

Беньковська Н. Проблемні питання мовної підготовки у вищих військових навчальних закладах України.....	147
Гілевич І. Розуміння природи радянської пропаганди в школах УРСР 1930–1980-х років як важливий елемент підготовки студентів-істориків в умовах гібридної війни з російською федерацією.....	149
Доброносова Ю. Ціннісні та методологічні орієнтири викладання етичних дисциплін здобувачам ступеня бакалавра.....	152
Нанівський Р. Погляди Омеляна Вишневецького на українську педагогіку як чинник протистояння російській експансії на початку ХХІ ст.	156
Сіромський Р. Початок «холодної війни» у шкільних підручниках із всесвітньої історії: старі наративи та нові підходи.....	159
Станкевич А. Виклики до освітньо-педагогічного процесу під час військових дій в Україні.....	162
Столяренко Ол., Столяренко Ок. Актуальність компетентнісного підходу у професійній підготовці майбутніх учителів.....	165
Шелестак Л. Освіта під час війни: збереження історії та пам'яті учасників конфлікту через освітні програми.....	169
Щоголев Я. Еволюція інформаційної грамотності: використання штучного інтелекту для розширення можливостей здобувачів закладів вищої освіти.....	173

ПРИРОДНИЧІ НАУКИ. ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА. ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Литвин В. Новий тип агрохімікатів на основі наночастинок міді для використання в сільському господарстві у военний та післявоєнний період	176
--	-----

Слободяник В. Безпека та розвиток природного середовища в умовах російсько-української війни	179
Соловей Б. Аналіз методів оцінки рівня ризику аварії при експлуатації баштового крану в умовах вибухових хвиль	182
Черненко О., Вовк Н. Реабілітація учасників бойових дій: медико – психологічні основи збереження здоров'я	185

СУСПІЛЬНІ НАУКИ

Березанська І., Лященко Ю., Зленко Я. Роль інформаційних технологій в організації документо-інформаційних комунікацій.....	189
Вовк Н., Боровик О. Правове регулювання забезпечення безпеки цивільного населення України в умовах воєнного стану	192
Вовк Н., Деркач А. Україна у досягненнях гендерної рівності в умовах воєнного стану	196
Вовк Н., Кобилка Є. Наслідки довготривалого стресу серед цивільного населення в умовах воєнного часу	201
Гончарук С., Корсак Р., Годя І. Специфіка використання устаткування у готельно-ресторанних комплексах історико-військової тематики.....	205
Гуштан Т. Військовий туризм як один із стратегічних напрямків для розвитку готельно-ресторанного сектору: можливості та виклики.....	210
Гуштан Т., Корсак Р. Роль державних ініціатив на відновлення готельно-ресторанної та туристичної сфери в повоєнний період.....	216
Гуштан Т., Корсак Р. Роль VR та AR – технологій для розвитку воєнно-патріотичного туризму та готельно-ресторанного бізнесу.....	221
Даниш Ю., Корсак Р. Проблеми залучення готельно-ресторанної інфраструктури у військово-подієві заходи.....	226
Ільницький В., Корсак Р. Відпочинок у вогні: використання готельно-ресторанних послуг у військово-історичному туризмі.....	231
Калакура О. Етнополітичні дослідження в системі наукового осмислення уроків війни Російської Федерації проти України.....	235

Корсак Р. Готельно-ресторанна освіта: використання європейського досвіду у навчальних програмах України.....	239
Корсак Р., Годя І. Вимоги до сучасного устаткування у готельно-ресторанних комплексах.....	243
Корсак Р., Гуштан Т. Аналіз організації готельно-ресторанної освіти в Чеській Республіці: можливості та перспективи для впровадження в Україні.....	247
Плужник О., Мірошніченко Д., Дрок П. Переваги та недоліки використання відкритих хмар в освіті.....	251
Сакаль Т., Корсак Р. Проблеми підготовки спеціалістів у готельно-ресторанному секторі України.....	255
Самойленко К. Чотирифазна модель розвитку гендерної ідентичності жінок у збройних силах.....	259
Фігурний Ю., Шакурова О. Наука і освіта України в умовах повномасштабної російської агресії: роль Науково-дослідного інституту українознавства у впровадженні національно-патріотичного виховання української молоді в освітній та гуманітарний простір.....	262
Храбан Т. Концепції героя та героїзму в період російсько-української війни.....	266
Шинкарик Ю., Безсмертна Н. Роль Міжнародного щорічного літературно-мистецького конкурсу есе серед учнів 1-4, 5-8, 9-11 класів на теми: «Воїн ЗСУ. Хто він?», «Образ сучасного українського воїна» у формуванні державної мовної політики України в галузі освіти.....	270
Відомості про авторів.....	274

Василь ІЛЬНИЦЬКИЙ
(Дрогобич, Україна)
Роман КОРСАК
(Ужгород, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ У ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНОМУ ТУРИЗМІ

Дослідження ролі використання готельно-ресторанних послуг у військово-історичному туризмі може допомогти в розумінні потреб та вподобань туристів, а також у виявленні можливостей для покращення сервісу та забезпечення комфортного перебування в таких місцях.

Крім того, з урахуванням постійного розвитку технологій та зміни уявлень про туристичний досвід, дослідження ролі готельно-ресторанної інфраструктури у військово-історичному туризмі може привернути увагу до впливу цифровізації та інноваційних рішень на покращення якості обслуговування та збільшення залучення туристів.

Також, у зв'язку зі змінами в політичній та соціокультурній ситуації у світі, дослідження ролі використання готельно-ресторанних послуг у військово-історичному туризмі може виявити нові можливості для співпраці між різними країнами та регіонами, сприяючи взаєморозумінню та міжкультурному діалогу через туризм [5, 28–33].

Використання готельно-ресторанних послуг у військово-історичному туризмі має кілька особливостей, які варто врахувати [3, 403–405]:

1. Локація. Готелі та ресторани, які знаходяться в історичних районах або неподалік від військових пам'яток, мають унікальне географічне розташування. Це може стати ключовим фактором для туристів, оскільки дозволяє їм зручно досліджувати історичні об'єкти та знаходитися в безпосередній близькості від них.

2. Тематичність. Деякі готелі та ресторани можуть пропонувати тематичне оформлення, пов'язане з військовою історією регіону. Це може включати декорації, меню або навіть спеціальні екскурсії та події, що розкривають історичний контекст та атмосферу.

3. Екскурсійні послуги. Багато готелів та ресторанів співпрацюють з місцевими туроператорами або самі надають екскурсійні пос-

луги для своїх гостей. Це може включати організацію екскурсій до військових музеїв, пам'ятників або історичних місць битв [2, 8–9].

4. Збереження автентичності. Унікальна атмосфера та дизайн готелів та ресторанів у військово-історичних районах можуть відображати автентичність та атмосферу минулих часів. Збереження цієї автентичності допомагає туристам поглибити свій досвід історичної подорожі.

5. Пам'яток. Для багатьох туристів перебування в готелях та ресторанах в історичних районах стає частиною їхнього спогаду про подорож. Пам'ять про якісне обслуговування та особливу атмосферу може підвищити вірогідність повернення туристів у ці місця у майбутньому [1, 252–254].

Використання готельно-ресторанних послуг у військово-історичному туризмі має значні перспективи, які можуть сприяти розвитку цього напрямку туризму, зокрема [6, 57–62]:

1. Збільшення туристичного потоку. Розвиток готельно-ресторанної інфраструктури у військово-історичних районах може збільшити привабливість цих місць для туристів. Як результат, очікується зростання туристичного потоку, що сприятиме економічному розвитку регіону.

2. Стимулювання інвестицій. Розвиток готельно-ресторанної галузі у військово-історичних місцях може привернути інвесторів, які бачать потенціал у цьому напрямку. Інвестиції у створення нових готелів, ресторанів та іншої інфраструктури можуть сприяти підвищенню рівня сервісу та комфорту для туристів.

3. Розвиток культурного та історичного туризму. Використання готельно-ресторанних послуг у військово-історичному туризмі сприяє розвитку культурного та історичного туризму в цілому. Це дозволяє туристам глибше пізнати історію регіону, його традиції та культуру.

4. Підвищення якості обслуговування. Конкуренція у готельно-ресторанній галузі стимулює підвищення якості обслуговування та розвиток нових сервісів. Це може включати впровадження новітніх технологій, підвищення стандартів безпеки та комфорту гостей.

5. Залучення молоді до вивчення історії. Військово-історичний туризм може стати засобом залучення молоді до вивчення історії та розвитку патріотизму. Послуги готелів та ресторанів у цих районах можуть бути спрямовані на освітлення історичних подій та залучення молоді до участі у них [4, 84–86].

Таким чином, використання готельно-ресторанних послуг у військово-історичному туризмі має перспективи як для економічного розвитку регіонів, так і для підвищення якості та рівня сервісу для туристів.

Крім того, розвиток готельно-ресторанної інфраструктури відкриває нові можливості для співпраці з місцевими виробниками та постачальниками. Готелі та ресторани можуть сприяти розвитку місцевих господарств, використовуючи страви та продукти місцевого виробництва, що сприяє збереженню культурних традицій та підтримці місцевої економіки.

Також, розвиток готельно-ресторанної інфраструктури у військово-історичних районах може сприяти збереженню та реставрації історичних об'єктів. Часто доходи від туризму направляються на збереження культурної спадщини та відновлення історичних пам'яток, що забезпечує їхнє збереження для майбутніх поколінь.

Насамкінець, використання готельно-ресторанних послуг у військово-історичному туризмі може стати важливим фактором у укріпленні міжнародного співробітництва та взаєморозуміння. Це може сприяти обміну культурними цінностями та сприяти дипломатичним зусиллям у розв'язанні конфліктів та підтримці міжнародної стабільності.

Отже, використання готельно-ресторанних послуг у військово-історичному туризмі має великий потенціал не тільки для розвитку туристичної індустрії, але й для підтримки економічного, культурного та соціального розвитку регіонів та країн в цілому. Загалом, використання готельно-ресторанних послуг у військово-історичному туризмі сприяє зближенню людей, збереженню культурної спадщини та зміцненню економічних та соціокультурних зв'язків між різними регіонами. Продовження розвитку цього напрямку туризму відкриває нові можливості для сталого розвитку та співпраці, які сприятимуть підвищенню якості життя та добробуту населення. Таким чином, інтеграція готельно-ресторанної інфраструктури в військово-історичний туризм є важливим кроком у напрямку збереження та просування історичної та культурної спадщини суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ільницький В. Використання військово-патріотичного туризму як чинник збереження національної пам'яті. *Фундаментальні*

та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи: збірник матеріалів I-ї Міжнародної науково-практичної конференції / [редактори-упорядники А. Душний, М. Махмудов, В. Ільницький, І. Зимомя]. Баку – Ужгород – Дрогобич: Посвіт, 2016. С. 252–254.

2. Ільницький В. Музеї як чинник розвитку військово-патріотичного туризму на Прикарпатті. *Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи: збірник матеріалів III-ї Міжнародної науково-практичної конференції* / [редактори-упорядники А. Душний, М. Махмудов, В. Ільницький, І. Зимомя]. Баку – Ужгород – Дрогобич: Посвіт, 2017. С. 8–9.

3. Ільницький В., Корсак Р. Проблеми та перспективи розвитку військово-патріотичного туризму. *Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи: збірник матеріалів II-ї Міжнародної науково-практичної конференції* / [редактори-упорядники А. Душний, М. Махмудов, В. Ільницький, І. Зимомя]. Баку – Ужгород – Дрогобич: Посвіт, 2017. С. 403–405.

4. Ільницький В., Корсак Р. Сучасні тенденції розвитку військового туризму в Україні. *Тенденції розвитку туристичної індустрії в умовах глобалізації: матеріали I-ої Міжнародної науково-практичної конференції (27–28 квітня 2017 р., м. Ужгород)*. Ужгород: ПП «Інватор», 2017. С. 84–86.

5. Корсак Р., Годя І. Роль готельно-ресторанної індустрії в організації подієвих заходів на Закарпатті. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомя]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 46. Т. 1. С. 28–33.

6. Корсак Р., Годя І. Шляхи залучення готельно-ресторанної інфраструктури в організацію історико-культурних заходів. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомя]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 54. Т. 1. С. 57–62.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**НАУКА І ОСВІТА УКРАЇНИ В УМОВАХ
РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ:
ВИКЛИКИ ТА ЗАВДАННЯ
В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

Том II

**За редакцією:
Василь Ільницький, Микола Галів**

Макетування та верстка – Наталія Кузнєцова

*Редакція не завжди поділяє думки авторів, за зміст,
достовірність інформації та точність цитувань
відповідальності не несе.*

При передруці статей посилання на збірник є обов'язковим.

Здано до набору 10.05.2024 р. Підписано до друку 31.05.2024 р.
Гарнітура Times. Формат 60x84 1/16.
Друк офсетний. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 16,4. Зам. № 0524-046
Наклад 150 примірників

Друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефон +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.